

12487

12488

12489

Plingly

181

182

183

H.M. SETIAN
PAPETERIE ET ATELIER DE RELIURE
CONSTANTINOPLE
Tchakmakdjilar Yokouch

391.99

Z-85 ԳՆԱՐԻԿ

12987

Ժողովրդական Երգեր

ՄԻՀՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ

2013

معارف نظارت جلیله سنک فی ۷ شوال سنه ۱۲۱۲ و فی ۲۰ نیسان سنه ۱۲۱۱
تاریخی و ۶۴ نومروی رخصتنامه سیله طبع اولمشدر

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳՐ. Յ. ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ
1895

2003

9861

181-2015
(2269 / 39) | 181

ՔՆԱՐԻԿ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

Մինչեւ չի պագնէ հայրիկն իր տղան,
Սիրտը չ'ն չըւար, չի նստիր սեղան.
Եկո՛ւ, մանչո՛ւկըս, տո՛ւր ճակատէդ պաշիկ,
Ճաթօ՛, հայրիկին՝ ետքն ըրէ պաճիկ:
Ճա, ճա՛, ճաթօ՛,
Ճաթօ՛, անուշիկ մանչուկըս, ճաթօ՛:

Քե՛ր նայիս, մա՛նչս, տո՛ւր ճակատ ճակտի,
Հեղ մըն ալ ճաթօ, ճա՛ ընես պիտի:
Ճաթօ՛ մէկ հատիկ, փուռիս՝ լլիկ մանչուկ,
Ճաթօ՛, սրտիս սէր, ճա՛, չամիչ աչուկ.
Ճա, ճա՛, ճաթօ՛.
Ճաթօ՛, անուշիկ մանչուկըս, ճաթօ՛:

Ա՛ր՛յս, լ՛յս աչուկներդ են մէյմէկ արեւ,
 Արեւն ի՞նչ ընեմ իմ գըլխուս վերեւ.
 Բա՛ց աչուկներդ որ սիրտըս բացուի,
 Աչքըդ որ գոցես՝ երկինք կը գոցուի:
 Ճա, ճա՛, ճաթօ՛,
 Ճաթօ՛, անուշիկ մանչուկըս, ճաթօ՛:

Արեւըդ սիրեմ, անուշի՛կ որդեակ,
 Ես քեզմով կ'ապրիմ, իմ յոյսս ես միակ.
 Ի՛նչ ալ կլմանիս աղւոր հայրիկին,
 Գիտնաս, չեմ փոխեր ես քեզ ոչ մէկին:
 Ճա, ճա՛, ճաթօ՛,
 Ճաթօ՛, անուշիկ մանչուկըս, ճաթօ՛:

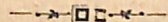
Ճաթօ՛, անուշիկ մանչուկըս, ճաթօ,
 Ճա՛, ճակատ ճակտի, ետ ետ տար յետոյ.
 Ճաթօ՛ հայրիկին, ճաթօ՛ մայրիկին.
 Չելլէ նախանձի, ճաթօ՛ երկինքին:
 Ճա, ճա՛, ճաթօ՛,
 Ճաթօ՛, անուշիկ մանչուկըս, ճաթօ:

ԱՆՃԱՐԱԿ

Թուշնիկն իր բոյնը հիւսեց շուղերէ,
 Տերեւներուն մէջ տարեր կախեր է.
 Անուշիկ հովէն բոյնն է կ'օրօրի,
 Կը մեծնայ հոն տեղ ճագուկն որ օրի:

Անցաւ Ս. Սարգիս, անցաւ Անճարակ,
 Վա՛յ գլխուն, չելաւ չըրաւ ճար ճարակ.
 Անճարակ մարդն է որ չունի բունիկ,
 Կուկուկն է դարձեր, կը սրբայ մենիկ:

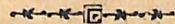

ԸՌԸՆՏԻԿ ԽԱԹՈՒՆԸ

Ան ի՞նչ նեղիուկ, ցածկուկ է,
 Տո՛ւն է, չէ նէ, ծակուկ է.
 Ես կը բանամ, կը գոցեմ,
 Հոգ չէ՛, էվէլ տաքուկ է:

Էլայ գըրի հոն բունիկ,
 Անանկ բունիկ դուք չունիք.
 Հապա թըռչնի՞կն ան բունին,
 — Ըսընտիկն է, իմ կընիկ:

Կունտիկ կընիկ մը ունիմ,
 Ռընտիկ կընիկ մը ունիմ.
 Ես իրենն եմ, ինք իմս է,
 Թունտիկ սըրտիկ մը ունիմ:

ԽԱՉԻՆ ԱՌԱՋԻԸ

Ա՛խ, աս որչա՛մի արցունք լացի,
Մէկը չի կա՞յ ըսէ, «կեցի»,
Քենէ՛ ՚ի դատ ես չունիմ՝ ճար,
Աստուածորդիդ բաղմաշարչար:

Որչափ որ լամ, դարձեալ է քիչ,
Ամենօրհնեալ Յիսուս Փրկիչ.
Փշփրջանքով, ես գիտե՛մ, ա՛խ,
Ճակատըդ ըրի արիւնթաթախ:

Իմ անուշիկ տոհմըս բարի,
Որչափ գովեմ դարձեալ քիչ է.
Սիրտը չի տար սուտ աշխարհի,
Լոյս հաւատքին նշան Խաչ է:

Կը պըլլուիմ ոտքիդ, ո՛վ Խաչ,
Քենէ՛ ՚ի դատ ո՞ւր երթամ, ո՞ւր.
Յիսուս Փրկիչ քեզ չեմ թողուր,
Իս թողուցէք Խաչին առաջ:

Ինչո՞ւ համար սրտիկդ է լոց,
Լոյս լոյս աչքերդ ինչո՞ւ են գոց.
Ինչո՞ւ արիւն վաղէ կողէդ,
Ինչո՞ւ կախուիս գողերու հետ:

Մեղքիս համար սրտիկդ է լոց,
Լոյս լոյս աչքերդ ինչ են գոց.
Ես հանեցի քեզ կախադան,
Խօսքըդ ըրի ոտից կոխան:

Իմ անուշիկ տոհմըս բարի,
Որչափ գովեմ դարձեալ քիչ է.
Սիրտը չի տար սուտ աշխարհի,
Լոյս հաւատքին նշան Խաչ է:

Կը պըլլուիմ ոտքիդ, ո՛վ Խաչ,
Քենէ՛ ՚ի դատ ո՞ւր երթամ, ո՞ւր.
Յիսուս Փրկիչ քեզ չեմ թողուր,
Իս թողուցէք Խաչին առաջ:

*

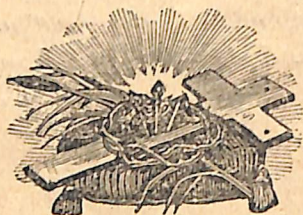
• •

Ա՛խ ի՞նչ կ'ըլլայ, մէյմը դարձի՛,
Ողորմութեամբ նայէ՛ ինձի.
Աշխարհք իմին ինչո՞ւս է պէտք,
Ես քուկդ եմ ա՛լ ասկից ետք:

Գառն Աստուծոյ, մեղքս քաւէ,
Մէկ նայուածքդ ալ ինձի բաւ է.
Հերիք, հոգիս սեւեն մեղքեր,
Լոյս երեսէդ իս մի՛ զըրկեր:

Իմ անուշիկ տոհմըս բարի,
Որչափ գովեմ դարձեալ քիչ է.
Սիրտը չի տար սուտ աշխարհի,
Լոյս հաւատքին նշան Խաչ է:

Կը պըլոււիմ ոտքիդ, ո՛վ Խաչ,
Քենէ՛ի զատ ո՞ւր երթամ, ո՞ւր.
Յիսուս Փրկիչ քեզ չեմ թողուր,
Իս թողուցէք Խաչին առաջ:

ԽԹՄԱՆ ԳԻՇԵՐԸ

Ո՞ւր մընաց, ո՞ւր է աս տարի դարուն,
Փոշին ու քըրտինք ամառ օրերուն.
Հատա՛ւ փատ ածուխ, կը տիրէ՛ ճըմեռ,
Փողօցն ինկեր եմ, կէս մերկ կիրամեռ:

Խօսքը մէջերնիս, ա՛լ չունիմ շտպիկ,
Ոտքերս որ ըսես, շատոնց են բոպիկ.
Սխալ կը քաշեմ չոր հացի մըքըտ,
Վա՛յ է ինձի սլէս մարդուն չուլջըտ:

Հա՛, գէշ կատակ չէ, ծերուկ Ս. Յակոբ,
Թոթուէ՛ մօրուքըդ, ձուն թափէ լոխ լոխ.
Ո՛ւՖ, ո՛ւՖ, ի՛նչցուրտ է, սառեր է գետին,
Ձըմեռ կայ ճըմե՛ռ, դեռ ասոր ետին:

*

Ի՛նչ ընեմ, հո՛ղքս, անա՛նկ ալ անանկ,
Աղքատ եմ ծըներ կը մեռնիմ տընանկ.
Անօթի փորանց երբ մարդ կը ճողի,
Ըստակէ չելար, սլէտք չունի ճաղի:

Ի՛ն ե.ոքի օրն է օրը աղքատին,
Երնէ՛կ անոր որ մարդ չունի ետին.
Վա՛խ որ իմ ետիս ունիմ մէկ բունիկ,
Ձեռքըս կը նային զաւկըներ, կընիկ:

Ո՛ւՖ ո՛ւՖ ի՞նչ ցուրտ է, սառեր է գետին,
 Զըմե՛ն կայ ձըմե՛ն, դեռ ասոր Լտին.
 Մն ո՞վ է կ'անցնի, հոս եկու բը՛ստ բը՛ստ,
 Սա ձեռքէս բռնէ տէ՛ցատկենք վըզդ վըզդ:

••

Վա՛յ, մարդ չէ եղեր, հոմը է կը փըչէ,
 Շուն մըն է կ'անցնի, էտիս կը հաչէ.
 Հաչեցէք նայինք, շունե՛ր վայրահաչ,
 Ես լացըս լացի ձենէ շա՛տ առաջ:
 Առտուն չի լուսցած կը մեռնիմ, շատ շատ
 Թըշուառ մարդոցմէ կը սրակսի մէկ հատ.
 Ով Ծնունդ չըներ, պէտք չունի Զատկի,
 Անօթի շունը ցուրտէն կը սատկի:
 Մն ո՞վ է կ'անցնի, հոս եկու, բըսդ բը՛սդ,
 Սա ձեռքէս բռնէ տէ՛ցատկենք վըզդ վըզդ.
 Թըշուառ սըրտիկս կը նետէ թը՛փ թը՛փ,
 Նայինք կը տաքնա՞նք տէ՛ցատկենք զըփ զըփ:

••

Թաղն է ձեփձեբմակ, կը թփփթփի ձուն,
 Մութը կը կոխէ, չի մընար ձան ձուն.
 Մինակ թէ հեռուն շուները կ'ոռնան,
 Իրար խածնելով ցուրտը կը մոռնան:
 Ձեմ գիտեր, ինչո՞ւ սրտիս չի դար վախ,
 Ցուրտը խելքս առա՛ւ՝ դիս դարձուց ճիւղ.
 Ծընայ որ ապրիմ, բան մը հողըս չէ,
 Շունը չի սատկիր երբ որ կը հաչէ:

Թըշուառ սրտիկս կը նետէ թը՛փ թը՛փ,
 Նայինք կը տաքնա՞նք տէ՛ցատկենք զըփ զըփ,
 Տանըս մօսեցայ, կը դողամ թըս թըս,
 Կնկանս ի՞նչ ըսեմ, երբ ընէ տըս տըս:

••

«Կընի՛կ, էրիկդ է, ելի՛ր դուռը բաց,
 Աս ի՞նչ է, Որթման սեղա՞ն ևս դըբած.
 Ձի կայ քու զոյզըդ, ոչ նըման քեզի,
 Լըսողին երկու ականջը խօսի:

Սուտ է որ կ'ըսեն ապրողին ապրանք,
 Մեռնողին պէտք է կանգուն մը պատանք.
 Ա՛խ, մեզի պէտք է — ըսե՛լ չի խպինք,
 Երբ կ'ապրինք կին մը, երբ մեռնինք՝ երկինք:

Սիրով տաքցեր եմ, չեմ դողար թըս թըս,
 Ա՛լ գոհ եմ բազդէս, ի՞նչ ընեմ տըս տըս.
 Կընի՛կ, է՛լ գոցի՛, թող ս սուխ գետին,
 Զըմեռը թողունք մեր զըբան ետին:

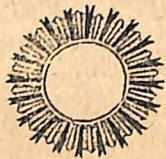
ԹՂՍՏԸԼԻԿ ԵՄ

Թըստըլիկ եմ, պըզտըլիկ եմ,
Ճամբայ չխյտեմ, ո՞ւր երթամ.
Տնտես աղբար, շատ սղտիկ եմ,
Մեծնամ հապա հը կարգամ:

Թըստըլիկ եմ, պըզտըլիկ եմ,
Ճամբայ չխյտեմ, ո՞ւր երթամ.
Վարպետ տուտուն կըսմիթ կուսայ,
Գիրկն որ ելլամ, պաշիկ տամ:

Թըստըլիկ եմ, պըզտըլիկ եմ,
Ճամբայ չխյտեմ, ո՞ւր երթամ,
Դուռ զըրայի, վըկայ եղէք,
Պահըտեըու վար կերթամ:

Թըստըլիկ եմ, պըզտըլիկ եմ,
Ճամբայ չխյտեմ, ո՞ւր երթամ.
Թաթիկ ապիս, անո՛ւչ մայրիկ,
Մանկապարտէզ ես կ'երթամ:

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ՅՈՒՆԵԼԵԱՆԸ

Գարագա՛շ զաւակըս, թըչուտ Մըկրտիչ,
Բեզ ինտո՞ր նետեցին զըպրոցէն Փըրկիչ.
Վարժապետին ասա՞նկ սէտք է Յորեւեան,
Սպրին մենձ-աղաներ հագա՛ր, յաւիտեան:

Վարժապե՞տ. ի՛նչ շուտ ալ կը մոռնան եղեր,
Եստուն տարուան տատանք, ա՛խ պարա՞ւս
տեղ էր,
Չըսեմ, կըսեմ, չըլար, սըրտիկըս կ'երի,
Կըսկիծներուս ձեռքը զարձեր եմ գերի:

Կտրած ամսականին սրտէդ քաչեցին,
Մաշած կուրծքիդ զինն էր, զինն էր չոր
հացին.

Յաւիդ պատճառն ո՞վ էր, ո՞ր մարդ վայ-
րերան,

Ետքը ետքը, ինտո՞ր զըլուխըդ կերան:
Ա՛խ, ան աչք-տնկողներ հացիդ պատառին,
Չէ որ մինակ խելըդ, հոգիդ ալ առին,
Թող բացուի սրտերնին՝ցուրտուն կծկտած,
Հիմա չունին որբերդ ինչուան ցամաք հաց:

Գարագա՛ւջ զաւակըս, թըշուա՛ւ Մըկրտիչ,
 Քեզ ինտո՞ր նետեցին զըսրոցէն Փըրկիջ.
 Վարժապետին ասա՞նկ պէտք է Յորեւեան,
 Ապրի՛ն մենճ-աղաներ, հազա՛ր, յաւիտեան :

Երբ ոտքերնին ինկար, ըսին «լաւ է, լաւ»,
 Վա՛խ տըղեկըս, չորնամ, մէկը թեր չեւաւ.
 Ինչո՞ւզ պէտք էր օրդտիս, ըլլալ արունգամ,
 Խեղք տալ խեղք տղուն, անխեղքին անգամ.
 Հիմա քիչ մը ուշիկի, չիյտեմ ի՛նչ խելք է,
 Գրոզ կարգացաւ մը ելեր քեզ կ'երգէ.
 Չուզեր, իրար մ'անցնիք ծնողք աշակերտ,
 Չեւք տղուս կանգնեք արձան հրաշակերտ :
 Վարպետուզ ոչջութեան արժէքը զխոցէք,
 Ետքը զըսրոցները կարգաւ կը գոցէք.
 Վարժապետ չէք գտներ . - ո՞վ մեռնիլ կ'ուզէ,
 Ո՞ր խենդը գիտնալով մահուան կը վազէ :

9 9

Գարագա՛ւջ զաւակըս, թըշուա՛ւ Մըկրտիչ,
 Քեզ ինտո՞ր նետեցին զըսրոցէն Փըրկիջ.
 Վարժապետին ասա՞նկ պէտք է Յորեւեան,
 Ապրի՛ն մենճ-աղաներ, հազա՛ր, յաւիտեան :

Ա՞ս էր վարձքըդ օրդտի, հագնիլ հընոտի,
 Զըրկանք է խենդեանալ, մեռնիլ անօթի.
 Փուճ տեղ դունքը ինկար ձուներուն բուքին,
 «Կարի՛ր սըկէց» ըսին, երեսիդ թուքին .

Հա՛, զաւակըս, աս էր, ըսիր չի զիտցայ,
 Ականջս չի մտաւ, ի՛նչ շուտ ալ մտցայ.
 «Ախ, մարիկ կըսէիր, վիճակնիս աս է,
 Աս իմին քաշածըս խըրատ է, դաս է :
 Երբ որ խօսինք խօսինք՝ թոքերնիս խոցուի,
 Ամէն դուռ երեսնուս մէկէն կը գոցուի.
 Ծակ-աչքին չըտեսին կըլլանք աչքի փուշ,
 Կամ կիյնանք կը մեռնինք կամ կըլլանք ապուշ :

*
* *

Գարագա՛ւջ զաւակըս, թըշուա՛ւ Մըկրտիչ,
 Քեզ ինտո՞ր նետեցին զըսրոցէն Փըրկիջ.
 Վարժապետին ասա՞նկ պէտք է յոբելեան,
 Ապրի՛ն մենճ-աղաներ, հազա՛ր յաւիտեան :

Աչխարհք զըլխուսնեզ է, ի՛նչ ըսի չիյտեմ,
 Էս ալ ինէ մենճերն ո՞վ եմ որ դատեմ.
 Գիտեմ ընդուիս տըւի, ցնդեր եմ պառաւ,
 Ի՛նչ ընեմ, ձեռքս չէ, զաւակըս մեռաւ :
 Ա՛խ, զաւակըս մեռաւ, չունիմ միտիթար,
 Չունիմ հանդստութի՛ն, չունիմ դուլ գալար .
 Կեանքն արցունքի զինով ետ առնել կըլլա՛յ,
 Զաւկին մօտեցողը մինչեւ ե՞րբ կուլայ,
 Աստուած, քուկդ էր տղաս, ալ հերիք Լացի,
 Քու խելքէդ տակի ես չեմ խեղացի .
 Մտախ ուրախութիւն դուն տըւիր դուն առ,
 Եներէ գանգատներուս, մայր մըն եմ թըշուառ :

— ❁ —

ՆՈՐ ՓԵՍԱՆ

Բաղիկը բաղ բաղ,
Թեւերը չաղ չաղ.
Բարով եկար մեր փեսան,
Մէկ փէշը կարճ մէկն էրկան:

Խուլիկ կաղ կուր ու կուզ է,
էլէր աղջիկ ալ կուզէ.
Մեծ անունը հաց ուտող,
Գլխու իորձանք սրտի դող:

Դարտակ քսակ անկուտի,
Խելքէ պակաս տանկուտի.
Տուէք ուտէ. երկըննայ,
Անանկ էրիկն էրկըննայ:

Բարով եկար մեր փեսան.
Մէկ փէշը կարճ մէկն էրկան.
Բաթիկը բաղ բաղ,
Թեւերը չաղ չաղ:

ՀԵՂԻՆՍԿԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

	ԳՐԸ	ՓՆՆ.
Սփոյանի Ռամկիև (սպառած)	5	—
Իրական Կեանքի նուագներ (Ս.Տպ.սպ.)	2	20
» » » (Բ. «)	2	—
Քնարիկ. Ժողովրդական Երգեր	1	—

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0627815

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0627814

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0627813

